N°. 3223 | 1857.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG 7 DECEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 5 December.

De engelsche o. I. Kompanjie.

I.

Elke pakketboot, die uit Indië komt, brengt [illegible] verslagen van het bestuur, een aantal petitien mede, waarin de Regering en het Parlement met aandrang verzocht worden een einde te maken aan de heerschappij der o. I. Kompanjie. Ofschoon men zich na den val van Delhi en het ontzet van Lucknow te Kalkutta geruster gevoelt, en er licht gekomen is in den zwarten horizon, het aantal adressen tegen de Kompanjie blijft vermeerderen, en hoog geplaatste ambtenaren, hoofden van voorname handelshuizen, invloedrijke partikulieren, kortom elk Europeër van aanzien, die de Kompanjie niet heeft te ontzien, plaatst zijn naam onder die verzoekschriften.

Ook in het moederland is de openbare meening tegen de Kompanjie gekeerd, en hoewel de wrevel, die zich tegen haar lucht gaf, heeft afgenomen in dezelfde verhouding als de opgewondenheid, door de eerste tijdingen van den opstand te weeg gebragt, toch blijft de wensch zeer levendig, dat hare magt moge ophouden. Het plan om dien wensch te bevredigen, schijnt bij de Regering bestaan te hebben, en waarschijnlijk zal de pas geopende zitting van het Parlement doen zien, al zwijgt de Troonrede er ook van, of het nog bestaat. Zooveel is zeker, dat het orgaan van Lord Palmerston, de *Morning Post*, van het voornemen heeft gesproken om Hindostan in een keizerrijk te herscheppen, en de kroon daarvan te plaatsen op het hoofd van Koningin Viktoria. Zoo zou dan de troon van den grooten Mogol, die nog altijd in naam bestaat, van de Jumna worden overgeplaatst naar de Theems. Zoo zou, na eeuwen burgeroorlog en vruchteloozen wederstand tegen de westersche kracht, het rijk van Tamerlan worden beërfd door het britsche vorstenhuis.

Evenwel heeft de Regering het niet in haar magt om op eigen gezag een einde te maken aan het bestaan der o. i. Kompanjie. Door wettige overeenkomsten met haar verbonden is eerst in 1874 het tijdstip daar, dat de Staat door rembourseering der oorspronkelijke aandeelen tegen het dubbele der nominale waarde, het beheer over het vasteland van Indië aan zich kan trekken. Tot zoo lang heeft de Kompanjie het regt om, onder toezigt van den *Board of control*, zelve het bewind te voeren. Maar het is de vraag, of zij door het aannemen van dadelijken onderstand der Regering, in geld en troepen, niet tegenover deze in nieuwe verpligtingen is gekomen, die zij niet anders zou kunnen voldoen dan door het overdragen van haar magt op de britsche kroon, waaraan reeds sedert 1854 al haar vaste goederen ten deel zijn gevallen. En wanneer, hetgeen niet onwaarschijnlijk is, zij zich in dezen toestand bevindt, zou de Regering welligt middelen kunnen vinden den dood van den kranke een twintigtal jaren te vervroegen.

Sommige bladen beweren in de laatste dagen weder, dat de Regering er niet aan denkt de Kompanjie op te heffen, en er alleen in de wijze, waarop zij het bewind voert, eenige veranderingen zullen worden gebragt. Het laat zich verklaren, dat de Kompanjie, nu de zaken in haar gebied een andere wending beginnen te nemen, haar hoop terug voelt komen en beproeven zal haar bestaan tot het officiëele tijdstip van haar verscheiden te rekken, liever dan in den stroom der algemeene afkeer en verachting een schandelijk graf te vinden.

Het verdient opmerking dat, terwijl niemand, zij zelve niet, het woord durfde opvatten ter harer verdediging, toen eensklaps op alle punten van Indië te gelijk de opstand losbarstte, dien zij niet had voorzien, en wien zij, in haar verbijstering, niet wist hoe het hoofd te bieden [illegible] het beleid en de moed der legerhoofden den grond hebben gelegd tot eene herwinning der britsche heerschappij, er zich stemmen laten hooren ten gunste der Kompanjie, welke weinig weken geleden »de eenige schuldige" aan dien grooten nationalen rampspoed werd genoemd. De *Times* neemt haar in zijne bescherming, zwaait haar bestuur in verschillende opzigten lof toe, wijt vele van haar gebreken aan omstandigheden, die buiten haar gelegen zijn, en heeft de stoutheid van te beweeren, dat welke de feilen ook mogen zijn, die de Kompagnie kan hebben begaan, zij zich nimmer aan onderdrukking of dwingelandij heeft schuldig gemaakt.

Wij weten niet welke beteekenis de woorden onderdrukking en dwingelandij bij het engelsche blad hebben, maar wel weten wij, en wij zullen het aantoonen, dat het bewind in die verre gewesten dikwijls door de onveranderlijke staatkundige gedragslijn der Kompanjie zoodanig is geweest, dat de uitdrukkingen dwingelandij en onderdrukking veel te zwak zijn om het te karakterizeeren.

Eenigen tijd vóór den *Times* beproefde de *Economist* de Kompanjie te verdedigen tegen de beschuldigingen, welke van alle zijden oprezen. Het blad leverde een pleitrede van gansch anderen aard dan de *Times*. Het toonde zich bekwamer advokaat dan deze. Wijselijk liet het de vraag ter zijde of de Kompanjie zich al dan niet aan wanbestuur, aan miskenning van de behoeften der bevolkingen, aan onverschilligheid voor den voortgang van beschaving en zedelijkheid, aan onderdrukking en dwingelandij, aan honderd andere dingen, welke haar verweten werden, had schuldig gemaakt. Het gaf een vergelijkenden staat van de opbrengst der koloniën, en toonde aan dat die in een betrekkelijk kort tijdsverloop bijna verdubbeld waren. Die uitkomst scheen het blad voldoende om alle aanklagten te doen verstommen, en het was onbillijk, beweerde het, een ligchaam van wanbestuur te beschuldigen, dat zulke cijfers kon aanwijzen als slotsom zijner handelingen.

Die verdediging sluit geheel met de door de Kompanjie gevolgde staatkunde, van vóór den slag van Plassey af tot op den huidigen dag toe. Van een handels-associatie, opgegroeid tot een magtig staatkundig ligchaam, heeft zij zich nooit weten te verheffen boven den bekrompen dampkring van het kantoor. Zij behandelde volkeren als uitgezette kapitalen, die zoo veel mogelijk interesten moesten afwerpen. Men heeft met betrekking tot het indiesch vraagstuk veel gesproken over Christendom en beschaving aan de eene zijde, over het ontzien der godsdienstige vooroordeelen van Muzelmannen en Hindoes aan de andere. Christendom, beschaving, de Koran en Brahma stonden voor het oog der Kompanjie juist op dezelfde lijn. Het waren zaken, die volstrekt niet in aanmerking kwamen, wanneer het haar groot doel betrof: winst. De voorschriften, door haar aan de landvoogden in Indië gezonden, toonen het aan, hoezeer ten allen tijde het geheele regeringstelsel aan dat éene belang ondergeschikt was. »Bestuur, schreef zij uit Londen aan den goeverneur-generaal Hastings, bestuur met zachtmoedigheid en maak meer geld over. Oefen strikt regt en gematigdheid jegens naburige magten, en maak meer geld over." De geschiedenis heeft geleerd, dat Hastings aan die dringende vraag heeft voldaan. Hij heeft geen acht geslagen op regt en gematigdheid, en op de gruwelijkste wijze alle eischen der menschelijkheid vertreden; maar hij maakte meer geld over, en de Kompanjie deed als de heer uit het Evangelie — zij prees den onregtvaardigen rentmeester, die met beleid gehandeld en haar ware bedoeling begrepen had.

Het is deze staatkunde der Kompanjie, welke met meer of minder konsekwentie doorgezet, al naar de omstandigheden zich daarvoor gunstig of ongunstig betoonden, al naar in het moederland de openbare verontwaardiging het Parlement drong haar op te roepen tot verantwoording harer daden, het is deze staatkunde die Indië in den toestand gebragt heeft, waarin het zich tegenwoordig bevindt.

De algemeene opstand in dit jaar en een aantal gebeurtenissen, vroeger voorgevallen, verkondigen het luide, dat de inlandsche bevolking geen vuriger begeerte koestert dan den vreemdeling uit Indië te verjagen om onder het juk zijner oude dwingelanden terug te keeren. Toch heeft de ondervinding haar geleerd dat het veel beter is te wonen in de streken, die onder het regtstreeksch bewind der Kompanjie staan — wij spreken hier van de laatste halve eeuw — dan daar, waar de inlandsche vorsten onder het oppergezag der Kompanjie hun eigendunkelijk bestuur voortzetten. Toch is het niet alleen een warm gevoel van nationaliteit, dat haar afkeerig maakt van de vreemde heerschappij. De Indier is van eeuwen her aan de willekeurigste dwingelandij gewoon. Hij bukte zich gedwee onder het wreed en aan niets gebonden gezag in naam van den grooten Mogol door zijn nabobs uitgeoefend, die hij als de meesters van zijn have en zijn leven beschouwde, en wier juk hij droeg zoolang het nog te dragen was.

Maar al buigt hij zich gewillig in het stof voor den troon, het is met wrevel dat hij den schepter ziet in de handen van den koopman. Hij heeft geleerd slaaf te zijn der heerschzucht, maar werktuig van het winstbejag te wezen, is een verlaging, die hij noode verduurt. De goeverneur-generaal moge op zijn paleis te Kalkutta en in zijn lusthoven in Bengalen een weelde ten toon spreiden, die zelfs de oogen der aan het overdrevenst prachtvertoon gewende oosterlingen blind straalt; hij moge op zijn rondreizen door het land, zich doen volgen van een schitterenden hofstoet en omringen met een talrijk leger — ontzag kan hij noch aan de bevolking noch aan haar hoofden inboezemen. Zij zien in hem een magtig heerscher, maar geen vorst. Zij weten dat hij niets meer is dan de vertegenwoordiger en gehoorzame dienaar van eenige kooplieden uit een ver land. Zij hebben ondervonden dat hij daar is, niet om hen te regeeren, maar om handel te drijven met hun goed en winst te trekken uit hun zweet en bloed. De engelsche kanonnen boezemen hem vrees in, maar het bestuur der Kompanjie heeft voor hem geen *prestige*; hij moet het dulden maar veracht het terzelfder tijd.

Uit datzelfde beginsel der Kompanjie is dat aantal ongeregtigdheden voortgesproten, waarmede de geschiedenis harer vestiging in Indië is opgevuld. Haar staatkunde was zelfs niet die van den eerlijken koopman, welke op alles bedacht is, ten koste dikwijls van den ondergang van anderen, maar alleen [illegible] de goede trouw zich voordeelen zoekt te verschaffen — zij was die van den avonturier, welke geen middelen ontziet. Noch list, noch bedrog, noch schending van overeenkomsten, noch vervalsching van geschriften, noch het openlijk breken van plegtig gezworen eeden, is door haar te laag en te verachtelijk geoordeeld, maar werd door haar agenten met koelbloedigheid te baat genomen, wanneer het gold uitvoering te geven aan het voorschrift: »maak meer geld over."

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zijn weder onderscheidene adressen ingekomen nopens den aanleg van spoorwegen, als 1°. van J. A. Swillens en andere ingezetenen der gemeente Nieuwkoop, betrekkelijk den aanleg van een spoorweg van Leiden op Woerden; 2°. van de gemeenteraden van Venlo, Rozendaal en Nispen, tot aanleg van een spoorweg van Vlissingen naar Venlo; en 3°. van jhr. M. O. R. van Andringa de Kempenaer en andere ingezetenen van Friesland nopens den aanleg van een spoorweg in die provincie. — Ook is in die zitting ingekomen een adres van de arrondissements regtbank te Rotterdam, betrekkelijk het wetsontwerp op de regterlijke organizatie.

Door den heer van Nispen van Sevenaer en acht andere leden der Tweede Kamer is thans in hun voorstel tot afschaffing van den accijns op het geslagt eene wijziging gebragt, strekkende om dien accijns af te schaffen met den 1 Julij 1858 en om in die gemeenten, waar de heffing der gemeente-opcenten op den rijks-accijns op het geslagt volgens de rijkswetten geschiedt, die bepalingen uiterlijk tot den 31 December 1858 van kracht te laten blijven.

'sGRAVENHAGE, 4 Dec. H.H. M.M. De Koningin en Koningin-moeder hebben heden avond in een bijzonder gehoor ontvangen den luit.gen. Mansouroff, nieuw benoemd buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Keizer aller Russen bij het ned. hof.

— Z. K. H. prins Frederik Wilhelm van Pruissen, is heden avond ten 6 ure met eenen extra-spoortrein van Rotterdam in deze residentie aangekomen, en aan het paleis van Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden afgestapt. Laatstgemelde vorst was zijnen doorluchtigen neef tot Rotterdam te gemoet gereisd, om HD. aldaar te verwelkomen. Ook de graaf v. Königsmarck, buiten-

gewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Koning van Pruissen bij het ned. hof, wachtte den pruissischen prins te Rotterdam af. Van het stations gebouw alhier werd Z. K. H. begroet door sir Ralph Abercromby gezant van H. M. de Koningin van Groot-Brittanje alhier.

— Het heeft H. K. H. mevrouw de Groothertogin van Saksen-Weimar-Eisenach goedgunstig behaagd aan de kommissie tot inzameling van liefdegaven, ten behoeve van de nagelaten weduwen en weezen der verongelukte visschers van *de Jonge Wees* eene gift van ƒ 50 te doen geworden.

ROTTERDAM, 4 Dec. Den 23 Febr. 1856 werd ten kantore der firma R. Mees en Zonen alhier uitbetaald eene som van ƒ 185.75 aan iemand, die namens J. de Haan en Zn. aanbood een wissel van dat bedrag. Den 1 Maart daaraanvolgende werd een dergelijke wissel aangeboden en uitbetaald, groot ƒ 378.65. Bij afrekening vertoond, werden deze wissels bevonden valsch te zijn. Den 11 Oktober a. p. vertoonde zich ten kantore van de firma P. S. Madry en Zn., kassiers alhier, een manspersoon met een kassiersbriefje, groot ƒ 468.70, ten laste der firma Blankenheim en Nolet, quasi betaalbaar gesteld bij de kassiers P. S. Madry en Zoon; ook dit briefje werd weder uitbetaald, doch het bleek weldra dat de handteekening van Janssen valsch was, en dat van wege het kantoor van de firma Blankenheim en Nolet geene betaalbaarstelling had plaats gehad. Een door de politie ingesteld onderzoek naar de schuldigen aan het vervaardigen, aanbieden en gebruik maken van deze valsche stukken leidde aanvankelijk tot geene voldoende uitkomst, totdat den 18 Aug. jl. ten kantore der voormelde firma P. S. Madry en Zoon weder een kassiersbriefje werd aangeboden, groot ƒ 784. Den heer J. Madry, lid dezer firma, zich herinnerende de uitbetaling op de valsche kwitantie in Okt. 1856 gedaan, kwam de zaak verdacht voor. Hij stelde daarom den aanbieder voor, bij de heeren Blankenheim en Nolet te zamen te gaan onderzoeken of de kwitantie in order was, hetgeen deze echter voorsloeg alleen te doen. Dit leidde tot nog meerdere verdenking, ten gevolge waarvan de aanbieder aan de politie werd overgegeven. Deze persoon was een 67jarige grijzaart, Cornelis Johannes Schutter genaamd.

Bij zijne arrestatie beleed hij, dat het eene valsche quittantie was, deed zich zelven als de vervaardiger van het stuk kennen, doch hield vol aan de valschheden van de vorige stukken niet schuldig te zijn. Bij zijn verhoor voor den regter-kommissaris echter beleed Schutter, niet enkel het laatst bedoeld stuk te hebben geschreven en valschelijk geteekend en de betaling er van gevraagd te hebben, maar ook de drie eerst omschreven stukken te hebben geschreven en valschelijk de daarop voorkomende handteekeningen te hebben gesteld, en daarenboven die drie stukken te hebben aangeboden aan de respektieve kantoren en daarin uitgedrukte sommen te hebben ontvangen. Wijders gaf Schutter op, dat hij, in zijne vroegere betrekkingen meermalen aan kassierskantoren en ook aan dat van de heeren P. S. Madrij en Zoon is geweest, en wist, dat men op de handteekening van solide kantoren betaalde. Wegens bovenstaande misdrijven werd, door het Prov. Geregtshof van Zuid-Holland, in raadkamer vergaderd, tegen den bedoelden persoon regtsingang verleend en, hij naar de openbare teregtzitting verwezen. In de akte van beschuldiging heeft de prok. gen. hierop C. J. Schutter beschuldigd van: »1°. valscheid in 4 geschriften van koophandel door het verzinnen van 2 wisselbrieven en 2 kassierspapieren en het namaken van handteekeningen op ieder derzelven; en 2°. het des bewust, gebruik maken van de valsche stukken tot het zich doen uitbetalen van het bedrag van drie derzelve en het zich trachten te doen uitbetalen van het bedrag van het vierde." Deze zaak nu werd heden voor het Prov. Geregtshof in Zuid-Holland behandeld. Het Openb. Min. werd daarbij waargenomen door den adv. gen. Mr. W. F. G. L. François, terwijl als verdediger van den besch. optrad Mr. A. J. F. Rietstap. Het Hof heeft de besch. schuldig verklaard aan de hem ten laste gelegde misdrijven en hem veroordeeld tot eene tuchthuisstraf voor den tijd van 5 jaren en 8 geldboeten, elk van ƒ 50.

ZUTPHEN, 3 December. Het water is thans tot eene ongekende laagte gedaald, zoo zelfs, dat daar waar vroeger diep geladen schepen zeilden, men nu in staat is tot het midden van den IJssel te gaan, en men ziet het zonderlinge verschijnsel dat van daar het zand wordt uitgegraven tot aanvulling der nieuwe havenwerken. (*A. Ct.*)

BREDA, 4 Dec. De kommissie tot afnemen van het examen voor onderofficieren is ontbonden. Over het algemeen moeten de adspiranten voldoende bewijzen van bekwaamheid gegeven hebben, zoodat van de 67, die zich tot het examen hebben aangemeld, niet minder dan 63 tot 2den luitenant zullen verheven worden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 Dec. Het Wetgevend Ligchaam heeft zijne korte zitting gesloten. De heer de Morny heeft het keizerlijk besluit voorgelezen, waarbij de hervatting der werkzaamheden op 18 Januarij wordt bepaald.

De verkiezing van den heer de Cambacérès is vernietigd omdat hij den vereischten ouderdom nog niet had. De heer Segur d'Aguesseau, wiens benoeming in het departement der Maas wegens grove ongeregeldheden betwist werd, heeft liever zijn ontslag gegeven dan over zijne admissie te laten beraadslagen.

De heer Emile Ollivier heeft beproefd dat besluit te bestrijden, waardoor kompromettante bijzonderheden ter zijde gesteld werden en de Kamer uitgenoodigd het ontslag van den heer de Segur te weigeren; maar het bureau heeft den jongen afgevaardigde van Parijs belet aan deze handeling van oppozitie gevolg te geven.

— Te Marseille zijn tijdingen ontvangen uit Konstantinopel, loopende tot 23 November. Per telegraaf had de Porte de tijding ontvangen, dat de divans van Moldavië en Wallachije hunnen wensch ten opzigte der vereeniging in dien zin gewijzigd hadden, dat zij verklaren daarvan af te zien, indien de parijsche konferentie mogt weigeren een prins uit een buitenlandsch vorstenhuis aan het hoofd der Vorstendommen te stellen.

De turksche Regering heeft de verspreiding van het verslag der zitting van de divans verboden.

— Door een hooggeplaatst persoon, bewoner van een der provinciën van oud-Polen, worden in een schrijven aan den *Univers*, eenige feiten gelogenstraft, voorkomende in een onlangs medegedeelden brief uit St.-Petersburg in het *Journal de Bruxelles* (ook in *de Tijd* overgenomen).

Onder anderen wordt daarin verzekerd, dat de Bisschop der grieksch-vereenigde Kerk te Chelm, die in genoemden brief beschuldigd wordt met de Heilige Synode zamen te spannen en de Kerk te verraden, niet bestaat. De laatste Bisschop van Chelm, Mgr. Szumsborski is ongeveer tien jaren geleden overleden. Hij was een achtbaar prelaat die zich steeds volhardend en krachtdadig verzet heeft tegen de schismatieke strekkingen van Keizer Nikolaas. En sedert zijn dood is de zetel van Chelm opengebleven. — Mgr. Teraszkienier, Bisschop *in partibus*, is slechts administrateur van het diocees. Ook de bewering, dat deze, als Siemiasko, zijn geloof zou verraden hebben is valsch.

Des schrijvers verontwaardiging wordt wijders opgewekt, door den in dien brief uitgedrukten twijfel omtrent het geloof der latijnsche Katholieken, die onder Ruslands beheer zijn; waarmede ongetwijfeld de Polen wordt bedoeld; immers iedereen weet dat, behalve weinige gezinnen er in Rusland geen Katholieken zijn. Het zou een vergaande ligtzinnigheid en voorbeeldelooze onregtvaardigheid verraden, als men uit de rampzalige scheuring, waaraan het volk zich zoo gereedelijk, doch zonder te weten wat het deed, overgaf toen het 's keizers Nikolaas goevernement gelukte de bisschoppen tot afval te bewegen, de gevolgtrekking af te leiden, dat acht millioen latijnsche Katholieken van het koningrijk Polen en Lithauwen, die zoo innig aan hunne godsdienst gehecht zijn, daartoe even gemakkelijk te bewegen zouden zijn.

Uit een en ander blijkt, dat de schrijver van den brief uit St. Petersburg met den toestand van dat land volstrekt niet bekend, en door een onbezonnen ijver medegesleept, onbillijk jegens zijn tegenwoordigen souverein is. Immers Alexander heeft nog geen bewijs gegeven van dien geest van godsdienstige onverdraagzaamheid, welke zijn vader bezielde.

— Uit Turijn wordt aan den *Courrier des Alpes* het volgende geschreven:

»Er zijn geene lasteringen te bedenken waarmede de organen van het ministerie de konservatieven bezwalken ten einde de zegepraal te verkleinen, welke deze behaald hebben. Volgens die bladen zou er slechts een gering aantal konservatieve verkiezingen wettig zijn; de *intrigues*, door de klerikalen te baat genomen zouden, volgens dat schrijven, een voldoende reden zijn om de overigen te vernietigen.

»En wat die *intrigues* betreft, *l'Armonia* publiceert een cirkulaire door de burgerlijke overheid uitgevaardigd betreffende de verkiezingen, waarin aan de Syndics wordt aanbevolen: 1°. te zorgen dat de stemming der liberalisten een zijn; 2°. propaganda te oefenen; 3°. geldelijk hen te ondersteunen, die de middelen niet bezitten zich naar de kiesvereenigingen te begeven.

— Eenigen tijd geleden werd gesproken van de ontvangst des pauselijken vertegenwoordigers in Waadland en van de hoop, welke men voedde, de betrekkingen van dit kanton en den H. Stoel op eene wijze te zien hersteld, die de grieven mogt vernietigen, welke aan de Kerk door het uit de revolutie van 1847 ontstane goevernement zijn berokkend. Die hoop is nu volkomen vervuld door een officieële mededeeling, aan den grooten raad van het kanton gedaan in zijne zitting van 23 November, door den heer Aleet, prezident van den Raad van State.

De heer prezident heeft, in een merkwaardige redevoering, die in de diepste stilte aangehoord en met geestdrift door de meerderheid der vergadering beantwoord werd, met veel takt, edele bewoordigen en openhartig de bedoelingen en, om zoo te spreken, het programma van het goevernement ten aanzien der wegruiming van de nog bestaande bezwaren en de in 1848 tusschen den Staat en de Kerk ontstane verwijdering aangetoond.

— Te Rendon is in den ouderdom van honderd en twee jaren een dienstmaagd overleden, die gedurende vier geslachten dezelfde familie heeft gediend.

— Men leest in den *Pays*:

»De tijdingen uit Conchinchina zijn even slecht als die uit Tonquin; op bevel van den Keizer van Annam hadden de vervolgingen weder een aanvang genomen, en in 't begin van September waren vijf christen dorpen in het zuiden des Rijks verwoest.

— Vertrouwelijke brieven uit Spanje deelen mede dat het jonge princesje der Asturiën, dochter van de Koningin, reeds zeer vroegtijdig teekenen van heerschzucht aan den dag legt. Zij is zeer gesteld op alle uiterlijke teekenen van eerbied, welke haar bewezen worden als zij het paleis verlaat: de wacht, die onder de wapenen treedt, de tamboers die den roffel slaan. Men gevoelt zich-zelfs zeer verlegen over de wijze waarop men haar zal moeten kennis geven, dat, nu zij een broeder heeft gekregen, zij hem den titel, aan het vorstendom van Asturiën ontleend, en de regten op de kroon zal moeten overdoen.

ENGELAND.

LONDEN, 4 December. In het huis der gemeenten heeft de heer Disraëli gisteren avond de Regering beschuldigd, dat zij zoowel in de financieële krizis als in de indische aangelegenheden zonder doorzigt gehandeld heeft. Hij zou de Indemniteits-bill niet goedkeuren, tenzij aan de Regering de toezegging tot de gewenschte hervorming in de inrigting der banken mogt worden ontvangen. Lord Parlemston heeft de handelwijze der Regering verdedigd en verklaard, dat de toestand van Engeland gunstig was, te meer daar het met alle Staten op een vriendschappelijken voet stond.

In het hoogerhuis hebben lord Derby, Ellenborough en Grey het gedrag der Regering afgekeurd; lord Overstone heeft verklaard, dat hij de verdere uitgiften van banknoten ondoelmatig achtte, waarna de lords Granville en Argyll dien maatregel der Regering bij de heerschende geldkrizis als volkomen doeltreffend hebben verdedigd.

Het adres van antwoord op de troonrede is vervolgens aangenomen.

— Gisteren, bij het in het werk stellen van pogingen om den *Leviathan* te water te brengen, stortte eene ter hoogte van 20 à 30 voet aan de rivier opgerigte stellaadje in, met nagenoeg 200 toeschouwers. Vijf personen zijn voor dood weggedragen.

— Bij de ontvangst der beide Siameesche gezanten ten hove, heeft er meer dan een lachwekkend tooneel plaats gehad. Reeds bij hun binnentreden was dit het geval. Naauwelijks waren de deuren der zaal geopend, waar de Koningin, door den geheelen hofstoet omringd, hen wachtte, of de gezanten en hun gevolg — in het geheel een achttal personen — vertoonden zich. Na het maken van diepe buigingen, wierpen zij zich op handen en voeten en kropen digt achter elkander voort tot den voet des troons; daardoor had de koningin moeite hare lippen niet tot lagchen te plooijen, maar toen de voornaamste gezant nog vlakker langs den grond voortkroop, zijn kin op de eerste trede des troons plaatste, en in die houding zijne aanspraak deed, werd het nog veel moeijelijker zich van lagchen te onthouden. Bij het ontbijt, in eene der zalen voorgediend, stopten de gezanten, tot ergenis der aanwezigen, hunne pijpen en begonnen met smaak te rooken, en de koningin liet dit toe, zonder eenige aanmerking te maken. Reeds hebben de gezanten een afscheidsbezoek aan het hof op het kasteel te Windsor afgelegd.

— Maha Mongkut, de eerste Koning van het Siameesche Rijk, 'twelk een oppervlakte heeft van 15,000 geografische kwadraatmijlen, en welke vorst den titel van beheerder der zon en der maan, voert, hoort zich gaarne taalmeester noemen. Hij verstaat het Sankriet, en de heilige taal der Buddhisten palo genoemd, beter dan de geleerdste priester. In het Chineesch en in de talen van Thai, zoo als de Siameesche officieel heeten, is hij een meester. De Hindostansche talen zijn hem niet minder bekend en hij spreekt Tamul even goed als zijne moedertaal. Hij leest zonder eenig bezwaar de latijnsche schrijvers, tgeen hij aan het onderwijs van een portugeeschen missionaris te danken heeft. Engelsch schrijft hij vloeijend en korrekt, maar spreekt die taal niet gaarne. Hij is ook met de engelsche letterkunde bekend en heeft zijne hoofdstudie gemaakt van de europeesche sterrekunde en de geschiedenis der dynastiën. De fransche gezanten waren over zijne kennis te dier zake grootelijks verwonderd.

— In de *Household Words* van K. Dickens leest men:

»De Siameezen brengen het drie vierde van hun leven in het water door. Het eerst wat zij doen, bij het aanbreken van den dag is een bad te nemen, waarin zij ten twaalf ure, ten drie ure, en nogmaals voor het ondergaan der zon terugkeeren. Geen uur van den dag gaat voorbij zonder dat de badplaatsen van bezoekers wemelen; de kinderen zwemmen in de rivier, zoo als de kinderen te Londen de straten doorloopen. Ik heb eene

vrouw gezien, die, aan hare deur gezeten, gerust haar kind, dat naauwelijks kon loopen, in het water zag spelen.

»Eenmaal stiet onze in Engeland gebouwde gig tegen een inlandsche boot, waarin een vrouw en kinds en deed haar zinken. Wij waren zeer verschrikt, en wilden hulp brengen, maar zagen beiden boven water verschijnen, en ieder van zijne zijde naar de boot zwemmen, die op eenigen afstand dreef, er plaats in nemen en zich even gerust verwijderen, als verlustigden zij zich in het bad, waarin wij hen gestort hadden."

— De *Spectator*, een weekblad dat te Londen verschijnt en veel gezag heeft, erkent de grieven der Katholieken ten aanzien der bestemming van de nationale gelden. Het zoogenaamde manifest van dr. Cullen te dier zake heeft veel indruk gemaakt, want de katholieke Aartsbisschop van Dublin schrijft met warme overtuiging en brengt feiten aan het licht, die ten duidelijkste bewijzen, dat de Katholieken zijn ter zijde gesteld. Hij toont verder aan, dat aanzienlijke sommen aan protestantsche en niet aan katholieke scholen zijn verdeeld, en vele roomsch geboren kinderen uit roomsche scholen zijn verwijderd, enz.

— De *Weekly Register* meldde onlangs de bekeering van den eerw. James Marshall, pastoor van St. Bartholomeus, in Moorland, tot het Katholicismus. Die heer is de schrijver van een werk getiteld: ***Het leven van den eerw. James Marshall, van Clifton***, waarin hij het leven verhaalt van zijn vader, die van het presbyterianismus tot de anglikaansche Kerk was overgegaan, een gebeurtenis die, eenige jaren geleden, veel indruk maakte.

Hetzelfde Nommer van genoemd blad behelst ook de bekeering van den eerw. David Nicols, oud-pastoor van All Saints (Allerheiligen) in Margaretstreet, Cavendisch-Square, en merkt daarbij tevens op, dat verscheidene lieden uit de oostelijke voorsteden van Londen, die tot hiertoe zich onvatbaar voor de waarheid toonden den boezem der Katholieke Kerk zijn teruggekeerd.

— Het laatste Nommer van den *Bombay Catholic Examiner* verhaalt het martelaarschap van vijf op de wreedaardigste wijze te Agra vermoorde priesters. Het gelukte den eerw. pater Adeodat, een vier-en tachtig jarig grijzaart, die vijftig jaren van zijn leven aan zijne werkzaamheden als missionaris wijdde, met nog een priester te Cawnpore de wijk te nemen, waar beiden de kroon van het martelaarschap ontvingen met twee andere iersche priesters. Pater Zacharias onderging hetzelfde lot te Delhi. Met veel moeite redde zich de katholieke kapellaan van Mhon. Men vreest achtervolgens het berigt van meer dergelijke smartelijke verliezen te zullen ontvangen — verliezen voor Indië, maar niet voor de helden van het Katholicismus.

— In Australië breidt het Katholicismus zich meer en meer uit en vat er wortel, onder het bestuur van den Hoogw. Aartsbisschop van Sydney en den Bisschop van Adelaïde, bijgestaan door verscheidene ijverige Katholieken. In korten tijd hebben zij een katholiek kollegie bij de universiteit van Sydney gesticht en onlangs is de eerste steen van een nieuwe kerk gelegd.

— Hebben de Engelschen te Delhi nutteloze wreedheden gepleegd? Hebben zij onschuldige rezidenten en vrouwen vermoord? Dit vraagt de *Weekly Register*, en zegt, dat de korrespondentiën te dien aanzien niet volkomen in overeenstemming zijn en de dagbladen daaromtrent eene zekere verlegenheid aan den dag leggen; dat de *Times* die vroeger wraakkreten aanhief, nu alle pogingen aanwendt om het gedrag der overwinnaars van Delhi te verontschuldigen, dat sommige dagbladen afgrijselijke daden bevatten en aanzienlijke mannen steeds de wraakzucht aanprikkelen. »Zelfs leden der anglikaansche geestelijkheid, zegt het *Weekly Register*, slaken wraakkreten. De eerw. Bellew, die verscheidene jaren in Indië heeft doorgebragt, houdt op dit oogenblik konferentiën te Exeter-Hall en zijn gehoor juicht hem herhaaldelijk toe. Waarom? Wijl hij aandringt op een volledige en vreeselijk wraakoefening.

— Een engelsch publicist karakterizeert de zienswijze der Amerikanen omtrent sommige gewigtige punten volgenderwijs: Het leven? Een bepaalde tijd om geld te winnen. — Het geld? 's Levens doel. — De man? Een werktuig om geld te winnen. — De vrouw? Een werktuig om geld te verteeren. — De kinderen? Het zaad, dat werktuigen van een en ander geslacht voortbrengt.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 1 Dec. Uit Inspruck wordt, dd. 23 Nov. geschreven:

»Keizer Frans Jozef, aan de Kerk een nieuw bewijs van zijn ijver voor het geloof willende geven, heeft de theologische fakulteit, die tot 1822 aan onze universiteit bestond, hersteld. Bovendien heeft hij het onderwijs daarvan aan de Societeit Jezu toevertrouwd, overtuigd dat, zoowel daar als elders, die Societeit door hare even zuivere als duidelijke leerwijze onder ons den glans der gewijde wetenschap waardiglijk zal doen herleven.

»Den 16 November zijn de eerw. paters der provincie Oostenrijk door den *rector magnificus*, de heer baron von Moy von Sons, in de universiteit ontvangen."

BERLIJN, 3 Dec. De Koning gaat sedert eenige dagen weder niet vooruit; het spreken wordt hem moeijelijk.

BELGIE.

BRUSSEL, 4 December. Het jongste geschrift van den bekenden de Potter, lid der voorloopige Regering in 1830 trekt zeer de aandacht. Onder anderen is de volgende zinsnede, zeer in het oog gevallen, en wel omdat men overal de modellen kan ontmoeten der beeldtenis, welk de schrijver teekent:

»De ware vijanden der Katholieken zijn de ongeloovigen, die doen alsof zij geloofden; die eens in het jaar met veel vertoon ter biecht gaan, zoo als het de Kerk voorschrijft, waarmede zij den draak steken, en aan welker omverwerping zij arbeiden; die geregeld bij de verpligte missen willen tegenwoordig zijn, opdat hun pastoor, dien zij zooveel mogelijk verachten en dwarsboomen hun niets in het openbaar te verwijten hebbe; die in de Kerk trouwen om hun huwelijk in de oogen van godsdienstige personen wettig te doen schijnen, terwijl zij diezelfde personen het regt ontzeggen om in den zin der godsdienst te handelen, zoo als zij zelven het begrijpen; die hun kinderen laten doopen en met naauwgezetheid naar den katechismus zenden om hen voor te bereiden tot de opvoeding, welke zij hun later door de Jezuïeten en de dames van het heilig Hart zullen laten geven, welke zij dag aan dag door het slijk halen, en die vast besloten zijn om niet te sterven dan met de geestelijke hulp welke het Katholicismus aan zijn geloovigen toedient, en die zij hun geheele leven belagchelijk hebben gemaakt.

»Ziedaar degenen die, veinzende het Katholicismus te vereeren, den Katholieken in het algemeen en der geestelijkheid in het bijzonder den meest hardnekkigen en geduchten oorlog aandoen, omdat die geheim, verborgen en deloyaal is, omdat de leiders door de Kerk zelve de wapenen doen zegenen waarvan zij zich bedienen om haar ten onder te brengen, haar aan hun belang dienstbaar te maken, en er voor hun zelven een werktuig van overheersching en genot zonder vrees of angst te vormen.

»Want in hun oog is de Kerk slechts een assurantiekompanjie onder de firma Godsdienst; het inkomen aan de priesters betaald is de premie, die zij toestaan en de eerbied, dien zij uiterlijk voor de godsdienst betoonen, als het middel om aan de onderneming de zedelijke kracht te verzekeren, die zij behoeft om hun exploitatie te waarborgen en hun slaap te beschermen.

»Het is voor deze liberalen dat allerlei Boniface's Jacobus' en anderen meer of minder naamlooze vlugschriften uitgeven, en dat men dikwijls lang vergeten geschriften weder opdelft; want er is geen sprake van de schandelijkheid van de leugen te ontsluijeren, van tegen de loopende gevaren te waarschuwen, van de onzekerheden des geloofs te doen uitkomen; het voorname punt, het eenige punt zelfs is de monniken te verjagen, de nederlaag van de klerikale partij te voltooijen en de Kerk tot het peil der policie te verlagen."

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 5 December.

ONDERTROUWD (3 Dec.): J. C. ter Horst met M. E. Legel. H. Peltzer met J. M. Frantz.

GETROUWD (3 Dec.): J. Rebel met G. J. Steen.

BEVALLEN (2 Dec.): J. Erllmansdörffer, geb. Brünjes, D. (3 Dec.): F. S. C. Speelman, geb. Insinger, Z. - J. P. van Staden, geb. Gerstel, Z. - E. Kogel, geb. van der Ham, D.

OVERLEDEN (28 Nov.): G. Groothoorte, geb. Steedel, 68 j. (30 Nov.): H. Boekel, 55 j. - B. H. Hoggner, geb. Looge, 51 j. - W. M. E. van Geyt, geb. van Bruggen, 27 j. - H. A. van Dijk, 48 j. — (2 Dec.): H. Houweling, geb. Boland, 60½ j. — (4 Dec.): M. L. Paris, 5 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN. (1108)

ANTWERPEN, 4 Dec. Belg. leen. 2½ pc. 53⅝p; Obligatiën 4½ pc. 95⅛g, Spanje 1½ pc. 24g; Binnenl. 3 pc. 36⅛g; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. 74p; id. Nationale 76.

PARIJS, 4 Dec. Fransche 4½ pc. 90.80; 3 pc. 67.50; 1½ pc. Spanje 25; 3 pc. id. 37; Fr. O. Sp. 660; Rom. Leen. —.

MADRID, 3 Dec. 3 pc. Schuld 39.20; id. 1½ pc. 26 65.

LONDEN, 4 Dec. Consols op tijd 91⅝; Spanje buitenl. 1½ pc. 24½; Rusl. 5 pc. 105½; id. 4½ pc. 96; Holl. 4 pc. 96; id. 2½ pc. 62¾; Sard. 5 pc. 86; Braz. 99; Peru 4½ pc. 75½; Gren. uitg. 5½; id. werk. 19; Mexiko 3 pc. 18⅝; Portugal 3 pc. 44; Ecuador 14; Venezuela 29; Wissel op Amst. 12.03; Hamburg 13.13.

WEENEN, 4 Dec. Met. 5 pc. 80⅞; Nationale 83¼; Bank-Aktiën 985; Credit Anst. 194½; Noord-Bahn akt. 178; O.-Fr. Spoorw. akt. 279; Saltzb. 100⅛; Lomb. Venetiaans. 98½; Wissel op Londen 10.35; Goud 10⅞; Zilver 8¼.

BERLIJN, 4 Dec. 3½ pc. Pr. Staatsch. 97½; 5 pc. Rusland 102½; Diskonto 7½.

HAMBURG, 4 Dec. Spanje 3 pc. —; id. 1½ pc. 22¾n; Rusl. 5 pc. 99½n; 4½ pc. 92¼n; 3 pc. Mexikanen 6⅝n; Vereinsbank 91½; Noord-Duitsche bank 70p; Wissel op Londen 3/m. id. kort —; Amst. —; Diskonto 9½.

FRANKFORT, 4 Dec. 5 pc. Met. 72⅜; 1½ pc. Spanje binnenl. 24⅝; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —; Diskonto 5.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	Rente	3 Dec.	3 Dec. 4½ u. gebl.	4 Dec.	4 Dec. 4½ u. gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.		102½		
Nederl. Bank	4 »				
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	61 9/16	61 5/16 a.	61⅝	61 9/16
Dito Dito	3 »	73⅝	73	73½	
Dito Dito	4 »	95⅛	94⅞	95⅛	94⅞
Amortis. Syndik.	3½ »	88			
Aand. Handel-Maatsch.	4½ »	138½	138¾	139⅝	139⅝
dito Contant	4½ »		138½		
Oost-Ind. Leening	4 »		92⅝	92½	92⅞
Aand. Holl. Spoorweg.					
Leening idem	4½ pCt.				
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ »		99½		
Maatschappij van Weld.	4 »				
België, Cert. Adm. B. bk.	2½ »	49⅝			
Dito bij *Rothschild*	2½ »	50⅛	50⅛		
Frankrijk, Certifikaten	3 »				
Spanje, Obligatiën	1½ »	24⅝	24⅝	2	
Dito	3 »	41⅜			
Dito Binnenl.	3 »	36 7/16	36 5/16	36 7/16	36
Amortisable Schuld					
Bewijzen Coupon					
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	43¼	43¼	43 5/16	
Dito 1856	3 »	42⅜	42 9/16	42⅜	
Dito Uitgestelde					
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 pCt.	102⅜	102½	102⅝	102½
Dito bij idem 1828/1829	5 »	101⅞	101⅛		
Cert. bij idem 1831/1833	5 »	90 15/16	90½	90⅝	
Dito bij idem 1840	4 »	83	83		
Dito bij *Stieglitz*	4 »	81 11/16	81 11/16	81⅝	81 11/16
Dito Nieuwe	4 »				
Dito 5de Serie	5 »	93 7/16	93¼		
Dito 1855, 6de Serie	5 »	96¼	96	96 7/16	96⅛
Dito adm. te Hamburg	5 »				
Dito dito te Londen	5 »				
Dito dito dito	4½ »	93⅝	93¼		
Inschrijving in Assignat.	6 »				
Certifikaten van dito	6 »	63¼	62⅞		
Spoorweg Aandeelen	5 »	69¾			
Polen, Aand. 1835, fl. 500 à	f				
Obligatiën	4 pCt.	75½	75½		
Pruissen, Obligatiën	4½ »				
Aandeelen 1854	3½ »	195	195	195½	
Beijeren, Spoorweg Aandeelen					
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C°.*	5 »				
Dito dito	4 »	59¾			
Dito Metalliek	5 »	70 9/16	70 9/16	70⅝	70 9/16
Dito Rente Amsterdam	5 »	84½	84⅝	84½	84⅝
Dito Nationale 1854	5 »	73⅛	72 15/16	73	72⅞
Dito dito	2½ »	37	36⅞	37	
Weener Bank-Aktiën	f		1068		
Dito Aand. fl. 250, 1839	»				
Dito dito » 250, 1854	4 pCt.	311	311		
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5 »				
Dito bij *Rothschild*	5 »				
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 »				
Dito	3 »				
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 »	96½	96⅜		
Dito 1839 van £ 100	5 »				
Dito 1843 » £ 100	5 »		96½		
Dito 1852	4½ »				
Sardinië	5 »				
Peru, Geldl. 1854	4½ »				
Dito te Parijs	3 »				
Ecuador, Oblig. 1855	1 »	13⅞	13⅞		
Venezuela, dito 6 pCt. thans	4½ »	26½			
Dito Uitgestelde	2 »		10¾		
Grenada, Obligatiën	3½ »	18 5/16	18 1/16	18 1/16	18 1/16
Dito Uitgestelde		5 5/16			
Mexiko dito	3 »	17⅝		17⅝	17 11/16
Nrd.-Amer., Bh. *Hope en C°.*, Lr. A	f		695		
Dito dito	B.				
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.				
Amerik. Bank Aktiën					
Illinois Spoorweg-Aandeelen		90	89½	90	90
Dito Oblig. Constr. Bons	7 pCt.	82½	82	82½	82
Louisiana					
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 »	8 3/16			

Prost 84, 87, 84.

Bij levendigen handel waren binnen- en buitenlandsche fondsen prijshoudend.

Koers van het Geld: Beleening 6 pCt. Prolongatie 6½ pCt. Diskonto 7 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55½	Livorno	2/m.	f 38
»	zigt	56¼	Napels		81
Bordeaux	2/m.	54½	Petersburg		1.62
»	zigt	55¼	Weenen	6/w.	32
Madrid	3/m.	236	Augsburg		35⅛
Cadix		238	Frankfort		98½
Sevilla		235	Hamburg	2/m.	34¼
Bilbao		235	»	zigt	35
Lissabon		40½	Londen	2/m.	11.65
Porto		40½	»	zigt	11.90
Genua	2/m.	44½	Rotterdam		

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 4 December.

Tarwe en Rogge zonder handel.

Garst flaauw: 106 ℔ Vriess. Winter f 180.

Boekweit onveranderd: 123 ℔ Holst. f 250; 118 ℔ Gorinker f 232.

In veiling verk.: 56 Last ger. Pruiss. Rogge 119, 120 @ *f* 147, 148.

Tegen Maandag 7 dezer in veiling aangeslagen: 25 Last Nass. Tarwe 133 @; 13 L. Petersburger dito 120 @; 148 L. Petersb. Rogge 116, 117, 118 @; 58 L. Archangel dito 116, 117 @.

SCHIEDAM, 4 Dec. Rogge. Verkocht: 145/2 @ Archangel *f* 185 6/w, *f* 186 3/m.; 146/2 @. Pernau *f* 224 6/w. — Moutwijn *f* 13; Jenever *f* 18,50; Amst. Proef *f* 19,75, per ned. vat zonder fust, zonder de belasting; Spoeling *f* 2,10 per ketel.

MIDDELBURG, 3 Dec. Tarwe. Puike Zeeuwsche *f* 9,80 a *f* 9,25, gewone *f* 9, mindere *f* 8,75 de mud. Puike Jarige Walchersche dito *f* 9,50; puike Nieuwe dito *f* 10, *f* 9,75, a *f* 9,50, mindere *f* 9,40 a 9,25 naar deugd. — Rogge. Zeeuwsche *f* 6,50, die op *f* 6,75 hielden konden niet verkoopen. — Garst. Puike Winter *f* 6, dito Zomer *f* 5,65, mindere *f* 5,50 per mud. — Walchersche Witteboonen *f* 12,50 vast, aan *f* 12,25 zijn echter nog eenige partijtjes gekocht, dito Paardeboonen werden op *f* 6,50 gehouden en *f* 6,25 geboden; dito Bruineboonen *f* 10 a *f* 9,75. Walchersche Groene Erwten puike soort *f* 8,40 a *f* 8, mindere *f* 7,80, groote dito *f* 9 a *f* 8,50 naar deugd. — Zeeuwsche Paardeboonen weinig aan en *f* 6,25 a 6,15 gekocht, dito groene Erwten *f* 7,75 de mud. Koolzaad [illegible] in een doen aan *f* 13,50 kon men koopen Raap-olie *f* 43,50. Patent-olie *f* 45,75. Lijn-olie *f* 43 per vat

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 3 Dec. Faber, Willem Eggerts, Batavia. — 4 Dec. Zuurdeeg, Metalen Kruis, en Schuchard, Mary en Hillegonda, beide Batavia. — Adams, Meteor, Akyab.

HELVOET, 3 Dec. Becker, Glen Almond, Aux Cayes, l. v. Falmouth.

BROUWERSHAVEN, 3 Dec. Bonjer, den Elshout, Rott. n. Batavia.

UITGEZEILD.

HELVOET, 3 Dec. Nidscholm, Guinea, Kust van Guinea.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 5 December, in lading naar:

Frankfort.	J. Stumm, Frankfort N°. 14.
Maintz.	W. Huppert, Maintz N°. 5.
Mannheim.	J. Noll, Stad Mannheim.
Keulen.	H. Berns, Cöln N°. 13.
Dusseldorp.	H. Hoogeweg, de Hoop.

AMSTERDAM, 29 November, vertrokken naar:

Keulen.	Th. Kamps, Cöln N°. 11.
Coblentz.	J. Staats, Tancred.
Dusseldorp en Neuss.	W. J. F. Wilson, Niederrhein N°. 11.
Urdingen en Ruhrort.	M. Knoch, Franconia.
Rijnhoogte	ARNHEM, 4 Dec. [illegible]
	KEULEN, 4 » 2 vt. 11 »

Advertentiën.

(3909) Heden overleed, voorzien van de HH. Sacramenten, mijne geliefde Echtgenoote HENRICA DE WIT in den ouderdom van bijna 58 jaren.

AMERSFOORT, 2 Dec. 1857. C. B. KOK.

Bij J. J. ARKESTEYN & ZOON,

te 's HERTOGENBOSCH, is van de pers gekomen, aan de Inteekenaars verzonden en verder alom verkrijgbaar gesteld:

Algemeene Geschiedenis der laatste Tijden, strekkende tot onmiddelijk Vervolg op het HANDBOEK DER ALGEMEENE WERELDGESCHIEDENIS, door *G. F. WIEDEMANN,* Eerste deel, eerste aflevering — 420 Bladz. in gr. 12mo. **Prijs 90 Cents.**

De bezitters van het HANDBOEK DER ALGEMEENE WERELDGESCHIEDENIS in groot 8vo kunnen deze 1e aflevering in dat formaat verkrijgen. Prijs . . . . . *f* 1.—

Dit werk, dat, zoo als de titel reeds aanduidt, zich aan het met roem bekende *Handboek der algemeene Wereldgeschiedenis van* G. F. WIEDEMANN, onmiddelijk aansluit, doch niettemin een volledig geheel op zich zelven uitmaakt, behandelt de Wereldgeschiedenis van af het jaar 1835 tot op het tegenwoordige tijdstip, en breidt zich vooral uit over de zoo zeer bewogene jaren 1848 en 1849, welker gebeurtenissen zulk eene verbazende impulsie aan het politieke wezen niet slechts van Europa, maar bijna van de geheele wereld hebben gegeven, en waarvan de resultaten nog op dezen oogenblik niet geheel te berekenen zijn. — Deze gebeurtenissen, onpartijdig beschouwd, op de schaal der regtvaardigheid gewogen, en door den met den geest van WIEDEMANN's geschrift geheel doordrongen Vertaler van diens werk geschetst, kunnen niet anders dan algemeene belangstelling verwekken. Het is dan ook ter bevordering dier algemeenheid, dat de uitgevers, bij eene zeer nette uitvoering, den prijs des boekdeels *zoo uiterst matig hebben gesteld,* dat zij zich niet dan [illegible] een zeer groot debiet, voor de aanmerkelijke kosten der [illegible] kunnen schadeloos gesteld achten, welk buitengewoon [illegible] zij echter, van het in de geschiedenis van onzen tijd [illegible] belangstellend Nederlandsche publiek met vertrouwen [illegible] — De *tweede* aflevering ligt ter perse, en zal zeer [illegible]

[illegible] Boekhandelaren kunnen bovenstaande ook aanvragen [illegible] Hoofdkorrespondent de Heer J. S. DE HAAS te Amsterdam. (3872)

Uitloting en Rentebetaling.

HET KERKBESTUUR VAN DE **H. Dominicus Parochie** te *Leeuwarden* brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden, dat bij de nu plaats gehad hebbende uitloting van Schuldbrieven ten laste dezer Parochie, zijn getrokken de nummers 12, 18 en 56, ieder groot *f* 500, betaalbaar aan de Pastorie, na primo Januarij aanstaande terwijl alsdan mede betaalbaar zijn de Coupons der nog niet uitgelote Schuldbrieven, gezegden primo Januarij verschenen.

Den houder van n°. 3 wordt nogmaals bekend gemaakt, dat dit nummer reeds ten vorigen jare is uitgeloot, waarvan evenwel geene verdere renten worden betaald.

Leeuwarden, *Het Kerkbestuur voornoemd,*
den 1 December 1857. J. H. GOOSSENS, *President.*
(3908) A. HOEPERMANS, *Secretaris.*

De ondergeteekende, landbouwer te Lutjeloo, verklaart bij deze dat zijne Echtgenoot door het dragen van een **GOLBERGERSCHEN KETTING**, bij G. WASSMAN te Winschoten gekocht, van het rheumatiek is genezen, dat haar zoo kwelde dat zij geen stap meer kon gaan, en van stonden aan dat dezelve door haar is gedragen beterschap gevoelde en na weinige dagen eene volledige herstelling volgde, zoodat ik mij verpligt acht daarvan kennis te geven, opdat andere lijders er ook gebruik van kunnen maken.

Lutjeloo, April 1757. U. R. GEERTZEMA.

Alle rheumatische ziekten, verlammingen, gewrichtspijn, hoofdpijn, oorpijn, kiespijn, maagpijn, krampkolijk, kramp in de borst en in de kuiten, knubbeljicht, verstijving in de leden, lendenpijn, aangezigtspijn, zenuwziekten, worden zeker en spoedig door **GOLDBERGER'S KETTINGEN** genezen.

Zij kosten *f* 1.80—2.70—3.60—5.40.

OORMAGNETEN *f* 1.80 het paar. RINGEN *f* 1.50 en 1.80.

VERKOOPHUIS en de bekende Depôts. (3907)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY zijn een onwaardeerbaar geneesmiddel voor degenen welke aan lever- en maagkwalen lijden. De deugd en kracht dezer pillen beproefd zijnde door een groot aantal lijders en wel bijzonderlijk in Nederland, Java en Suriname, is het onnoodig om dezelven verder uitteweiden daar duizenden daarvan gebruik gemaakt hebbende, hare weldadige uitwerking hebben ondervonden, al degenen welke lijden aan ongesteldheid aan de lever of de ingewanden, gebrek aan spijsvertering, zware hoofdpijnen, duizeligheid, aandrang van het bloed naar het hoofd, kunnen geen beter werkend middel gebruiken. Zij zijn ook buitengewoon heilzaam voor borstkwaal, mits dat tevens de zalf daarbij ter inwrijving op de borst des morgens en 's avonds wordt gebruikt.

Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75; *f* 13.50, *f* 20.50.

Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.85. *f* 22.95.

(3911) Bij J. G. MEIJER te Arnhem, wordt uitgegeven en bij alle Boekh. geabonneerd op het

Tijdschrift voor alle Standen,

vooral voor den burger en landman, ter verspreiding van algemeen nuttige kundigheden.

Prijs per jaargang van 6 aflev. van 32 bladz. *f* 1.50
of *franco* p. post . . . » 1.80

Door dit Tijdschrift komt men op min kostbare wijze tot de kennis van vele wetenswaardige, nuttige en voordeelige wetenschappen en uitvindingen, waarvoor men anders onderscheidene boeken moet raadplegen. Wie onder de honderd verschillende ook slechts een stuk vindt, wat soms belangrijk voordeel of gemak kan aanbrengen, ziet de kleine kosten van het heele boek beloont.

De uitgave voor den *tweeden* jaargang begint in Jan. Van den *eersten* zijn slechts weinige Exempl. over, tegen den vermelden prijs, *franco* p. post te ontbieden en te leveren.

Dezer dagen is bij bovengenoemden nog verschenen:

Beknopte Levensgeschiedenis van onzen Zaligmaker Jesus Christus, voor de Catholijke Jeugd, door een R. C. Pastoor, 2 geheel omgewerkte en vermeerderde, kerkelijk goedgekeurde druk 90 bl. in kl. 8°. Prijs 25 Cents, bij getallen minder.

Dit Boekje is zeer geschikt bij het Catechetisch onderrigt in kerk en school, en kan ook als geschenk bijzonder voor St.-Nicolaas dienen.

Mede verkrijgbaar bij den Uitgever dezer Courant.

30,000

Exemplaren zijn niet toereikend geweest om de nieuwgierige belangstelling van Duitschlands publiek te bevredigen naar het voortreffelijke werk van Dr. W. F. ZIMMERMANN, **De Wonderen der Voorwereld.** Eene populaire voorstelling van de geschiedenis der schepping en den oorspronkelijken toestand der aarde en van de verschillende tijdperken der ontwikkeling hare oppervlakte, hare planten en hare bewoners, op onzen tijd, met ongeveer 200 afbeeldingen.

Wie zou eene eeuw geleden hebben durven zeggen, dat de mensch eenmaal de gedenkboeken zou schrijven van eene wereld, welke de wording van het menschelijk geslacht voorafgegaan is door verdene millioenen jaren is voorafgegaan? De wetenschap, die zich bezig houdt met het onderzoeken naar de geschiedenis der aarde lost ons de raadselachtigste geheimen op; zij leidt ons het heiligdom der natuur binnen; toont ons hare opvolgende voortbrengingen en voorspelt ons nagenoeg de veranderingen welke de aarde nog ondergaan moet. Zij ontrolt eene wereld geheel verschillend van de onze, eene aarde waar de winter niet bekend was, eenen tijd toen Europa bewoond was met ontzagchelijke groote olifanten, die liepen tusschen reusachtige hooge palmbosschen, begroeid met halmplanten zoo dik als tegenwoordig onze boomen zijn. Als bewoners van den aardbol, vertoont zij ons monsterachtige wezens, die met den snoet van een dolfijn, met de tanden en den kop eens krokodil, met de vinnen van den walvisch, en met de oogen grooter dan een gewoon menschenhoofd; vliegende slangen, de voorloopers der vogelen — welke ons doen denken aan de draken der legenden, vogels met nagels van 17 duimen lengte aan de klaauwen, zeegedrochten met handen bijna als die van den mensch, met lange haren op het hoofd, half mensch, half visch. Dit belangrijk werk zal verschijnen in 7 afl. elk van 64 bladz. à *f* 0,75 per afl. Het complete werk zal à *f* 5,75 verkrijgbaar zijn. Het is versierd met ongeveer 200 houtsneden en wordt uitgegeven door

(3910) D. NOOTHOVEN VAN GOOR TE LEYDEN.

De Drukker en Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN vestigt bij het aanstaande Hoogtijd van Kerstmis de aandacht op het bij hem uitgegeven

KERSTBOEKJE

Liederen die van ouds gezongen worden in den Advent en de Kerstijd,

onder Kerkelijke Goedkeuring verzameld en uitgegeven door

J. A. en L. J. ALBERDINGK THIJM.

Prijs: 30 Cents.

NB. Deze verzameling bevat 90 liedjes.

Voorts herinnert hij dat bij hem uitgegeven is de volledige **BUNDEL TEXTEN, WIJZEN en BEGELEIDINGEN** voor **Orgel** of **Piano**, getiteld:

Oude en Nieuwere Kerstliederen,

BENEVENS GEZANGEN EN LIEDEREN VAN ANDERE HOOGTIJDEN EN HEILIGEDAGEN, ALSOOK VAN DEN ADVENT EN DE VASTEN, enz.

Alle met de zangwijzen voorzien, die er bij behooren of gebruikelijk zijn; bewerkt ten dienste der zangchoren en katholieke huisgezinnen, door

JOS. ALB. ALBERDINGK THIJM

en

LAMB. JOANN. ALBERDINGK THIJM.

Onder bescherming van den Hoog-Eerwaarden Heer L. S. VAN DER HAAGEN, Oud-Aartspriester en geheim kamerheer van Z. H.

De Bundel met de muziek is te verkrijgen tot den prijs van *f* 3.30.

NB. In dezen Bundel van omtrent 140 Liederen zijn men al de wijzen van het hierboven aangekondigd Kerstboekje. Met behulp van één exemplaar diens bundels en van eenige der goedkoope textboekjes zullen de huisgezinnen dus zeer gemakkelijk al die schoone echt katholieke liederen leeren zingen.

En wordt met succes gedebiteerd:

LIEDEREN

BIJ DEN

Katechismus of Katholieke Leer,

WOORDEN EN WIJZEN, HERZIEN

door

JOS. ALB. EN LAMB. JOANN. ALBERDINGK THIJM.

Prijs 10 Cents.

Bij getallen tot mindere prijzen.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.